

OBRRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1'50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponašanje člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto II.

Ljubljana, dne 13. marca 1933.

Štev. 6.

Konferenca obrtniških zbornic v Beogradu

V Beogradu se je vršila v petek, dne 10. marca v prostorih tamošnje obrtniške zbornice pod predsedstvom gosp. M Stojanovića konferenca obrtniških zbornic naše države. Konference so se udeležile vse samostojne obrtniške zbornice po svojih delegatih. (Beograd, Zagreb, Skoplje, Osijek, Sarajevo, Banjaluka). Zastopano pa ni bilo obrtništvo po svojih uradniških zbornicah s področja skupnih zbornic (Ljubljana, Novi Sad, Split). Pač pa so prisostvovali tej konferenci tudi predstavniki obrtništva iz Primorske, Dunavske in Dravske banovine. Iz Dravske banovine sta bila na konferenci predsednik osrednjega Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani g. Pičman in odbornik g. More Emil.

Na konferenci so bili sklenjeni važni sklepi za vse obrtništvo v državi; da bodo obrtniške zbornice v bodoče vedno skupno nastopale pri vseh pereh obrtniških vprašanjih in zakonodaji, ki zadeva obrtništvo.

Za obrtništvo dravske banovine je zelo važno to, da so predstavniki obrtniških zbornic obsodili način agitacije zagovornikov skupne zbornice v Ljubljani, ki so s svojim vplivom onemogočili pravilna glasovanja o sistemu zbornic. Na konferenci je bilo sklenjeno soglasno, da se mora tudi obrtništvo s teritorija dravske banovine dati možnost za pravilno glasovanje o sistemu zbornic ter je bila za to sprejeta sledeča resolucija, ki so jo delegati obrtniških zbornic izročili ministru za trgovino in industrijo dr. Iliju Šumenkoviću.

„Konferenca obrtniških zbornic kraljevine Jugoslavije je na svojem prvem sestanku, ki se je vršil 10. marca 1933 v Beogradu sprejela sledečo resolucijo:

1. Konferenca na žalost konstatira, da čeprav so se obrtniki s področja trgovsko-industrijskih in obrtniških zbornic v Novem Sadu in Splitu v smislu obrtnega zakona § 393., točka 2, odstavek b z 90% izjavili za svoje posebne obrtniške zbornice, iste še danes ne obstoje.

2. Konferenca dalje na podlagi nepobitnih podatkov konstatira, da želi ogromna večina obrtništva iz področja dravske banovine, imeti svojo posebno obrtniško zbornico. Medtem je nemogoče glasovanje v smislu odredb obrtnega zakona § 393., odstavek 2, točka b, ker je onemogočeno z odredbami pristojne upravne oblasti Društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani delovanje izven njegovega sedeža in pošiljanje delegatov na občne zbornice obrtniških organizacij, ker je baš to društvo nosilec ideologije samostojnih obrtniških zbornic dravske banovine.

3. V zvezi s prednjimi ugotovitvami prosi konferenca kraljevsko vlado:

a) da izvoli takoj odrediti izločitev obrtništva iz trgovsko-industrijskih in obrtniških zbornic v Novem Sadu in Splitu in istočasno osnovanje samostojnih obrtniških zbornic v teh krajih in

b) da se z izdajanjem potrebnih odredb s finančnim zakonom v proračunu za leto 1933.—1934. s podaljšanjem roka za 6 mesecev iz § 393., odstavek 2, točka b, omogoči obrtništvo dravske banovine nemoteno glasovanje za njihovo samostojno obrtniško zbornico, ker jim je bilo glasovanje onemogočeno z odredbami pristojnih oblasti na način, obrazložen v prednji točki.“

O tej konferenci bomo v prihodnji številki še podrobneje poročali.

Naš obrtniški praznik

Pogled nazaj in misli naprej.

Prvič moremo sedaj v našem listu, ki smo si ga pred dobrim letom ustvarili sami obrtniki v nesebičnem namenu, služiti naši ideji, posvetiti naše misli devetnajstemu marcu — našemu obrtniškiemu prazniku, ki ga slavi že skozi stoletja sem obrtniški stan za svojega. Tu pred teboj stojimo, ti naš dan, stojimo taki, kakor smo bili pred letom dni stopili svobodni v mišljenju in odločni v dejanjih pred tebe, da položimo v slavo tvojega pomena svojo zakletvo: „združimo se in osamosvojimo se obrtniki Jugoslavije in v bratski slogi napredujmo, sami gospodarji v svoji stanovski hiši!“

In danes čez leto dni nas ni sram stopiti v svečanih oblekah v jutru tvojega dne pred prag lastne hiše in posvetiti svoje čiste in iskrene misli ideji praznika sv. Jožefa — praznika našega obrtnika. Utrjeni smo v borbi s temo in zlobo, utrjeni v veri, da mora priti za tem praznikom tudi še dan in praznik našega nezrušljivega hotenja — izpolnitev načelno edinega obrtniškega ideala, od katerega ne bomo odstopili nikdar in nikoli, ker nam je prisega zakon in ker naša prisega ni v nasprotju z nobenim božjim in človeškim zakonom.

Leto dni težkih naporov nas združuje danes vse svobodno in obrtniško misleče in čuteče obrtnike, ki bomo sedli na ta dan v svečanih oblekah v prijateljskem in bratskem krogu za mizo in pregledali svoje delo za leto dni nazaj. Z gotovo vero v napredek našega pokreta in ideje smo šli lansko leto čistih misli na delo, vedoč, da to delo ne bo zastoj in da bomo letos praznovali svoj praznik v vselejšem in bolj obrtniškem razpoloženju kakor kdaj doslej. In v moralnem in stvarnem pogledu se nismo varali. Naša zdrava misel je padla na rodovitna tla svobodnega obrtniškega prepričanja in za praznikom sv. Jožefa so vstajali praznik za praznikom svobode duha in mišljenja od obrtnika do obrtnika, od kraja do kraja naše lepe domovine. Tri četrtine naših zavednih mož v vsej banovini je spoznalo idejo obrtniškega praznika — idejo osamosvojitve in napredka za edini svoj stanovski imperativ, ki mora priboriti našemu obrtniku to, na kar bo postavil neporušno zgradbo svojih uspehov v bodočnosti in svoje poti navzgor.

Naša ideja zmaga, zmaga na vsej črti, zmaga zato, ker ji je vsebina razum in jasnost, neodvisnost in ljubezen do svojega stanu. Ali more taka ideja kdaj podleči, ideja, ki je izšla iz obrtnika za obrtnika? Ne, nikdar! In bolj kot kdaj poprej in tudi pozneje bi hoteli danes opozoriti vse one, ki mislijo z umetno gesto pretrgati nit obrtniškega stremljenja navzgor in ga

postaviti za mejo in na pašnik, kjer ne bo nikdar srečen in zadovoljen, da naj se zgodi kakorkoli in naj se reši položaj obrtnika kakorkoli, ideja je tu in ta bo tudi ostala in bo zmagala, če ne danes pa jutri, ker je združena z globoko instinktivnim čustvo celokupnega našega naroda, ki je v bistvu vzlic raznim hujškim trditvam povezan v eno samo celoto in čuti v sebi eno samo kri in srce. Jugoslovanska obrtniška ideja, ideja jugoslovanskega obrtniškega bratstva, vzajemnosti je sestavni del imperativnega nagona vsega našega jugoslovanskega narodnega življa po strnitvi vseh sil, po združitvi vseh bratov, po edinstvu vsega mišljenja in po skupnem nastopu na poti v našo nacionalno bodočnost. In če je bila kdaj ideja po cepitvi in ločitvi obrtniške kvalitete in mentalitete za plemenske, etnografske ali gospodarske sebične in lokalno-patriotične pregrade bolj nesrečna, kot baš v času, ko narodni in državni nasprotniki nastopajo v načelu z istimi gesli in metodami, tedaj so nam najboljši dokaz baš dogodki preteklega leta, ko so se v nemali meri združevale splošno politične namere defetistov z idejno sorodnimi gospodarsko-političnimi namerami onih, ki hočejo za klavzuliranje svojih sebičnih teženj v ožji krog plemenskih in lokalnih potreb, da tako že stvarno v malem izvrše na gospodarskem polju, čeprav nevede, vse predpriprave za to, da bo ideja nasprotnikov narodnega in državnega edinstva našla že pripravljena tla za svojo realizacijo.

Obrtniki pojdemo, kakor doslej, tudi odslej, odprtih oči v bodočnost, saj smo imeli dovolj prilike spoznati v preteklem letu pogubnost separatističnih stremljenj, proti katerim moramo biti vsi v interesu naše velike bodočnosti, ki je možna edinole v veliki in močni skupni državi, tembolj pa moramo biti proti temu, če se pojavljajo taka stremljenja v naših stanovskih in obrtniško-gospodarskih vprašanjih, kakor je izmed teh postavitev najvišjega obrtniškega foruma v idejni krog separatizma, federalizma in lokalne sebičnosti.

To so naše misli in naše ugotovitve na praznik vseh nas obrtnikov in gotovi smo si, da bode vsakdo spoznal, da te naše misli in ti sklepi niso brez podlage. Danes moramo opozoriti na to vse, ki drže usodo našega obrtnika v rokah ali pa na zeleni mizi, da ne bo s toleriranjem tega, kar je v idejnem nasprotju z narodno in državno mislijo, čeprav za stanovsko-gospodarskimi pregradami spretno prebarvano, pokazala bodočnost zopet kruto pomoto onih, ki nočejo slediti instinktu in čustvom naroda, pač pa raje verjamejo v sebične namene posameznikov.

Še enkrat torej, obrtniki vse države združimo se v močno in nepremagljivo fronto jugoslovanskih obrtnikov, kateri sta država, narod in obrtniški stan vse, ker le v tem leži naša bodočnost in naš napredek.

Zahvala

Poverjenišvo in uprava za izdajo lista „Obrtnik“ se na tem mestu najiskrenejše zahvalujeta dosedanjemu uredniku „Obrtnika“ g. dipl. tehniku Albinu Kunstlerju za njegov trud in sodelovanje pri listu, ki ga je doslej urejeval v splošno zadovoljstvo vseh naročnikov in čitateljev.

Z ozirom na to, ker je g. Kunstler tudi tajnik Društva l. o. z. d. b. v Lj. in ima kot tak sedaj zelo veliko posla pri društvu in organizaciji njega številnih podružnic, je vsled preobremenosti z delom opustil uredništvo na lastno željo. Svesti smo si pa, da g. Kunstler ne bo pozabil „Obrtnika“, ki je pod njegovim uredništvom porastel na tako številno naročnikov. Prepričani smo, da ostanejo tudi pod novim uredništvom dopisniki tako agilni, kot so bili doslej; izrekamo na tem mestu dosedanjemu uredniku najtoplejšo zahvalo v prepričanju, da tudi v bodoče g. Kunstler, v kolikor mu bo mogoče, v prid „OBRRTNIKU“ ne bo odklonil svojega sodelovanja. Poverjenišvo in uprava „OBRRTNIK“

Mojsterski izpiti in absolventi obrtnih šol

Ko je stopil v veljavo novi obrtni zakon dne 9. marca 1932., je s tem dnem prenehala dotedanja praksa upravnih oblasti, katere se za nekatere novejšje obrti podeljevale obrtne liste ali koncesije nevezano na pravilno strokovno usposobljenost. Razumeti je stvar tako, da so nekatere obrti s posebnim ozirom na del pokrajim naše države za katere je veljal stari avstrijski obrtni red nastale šele potem, ko je ta zakon že zdavnaj zastarel. Vrste obrti so bile sicer nastete v starem avstrijskem obrtnem redu, vendar pa zanamuje naš novi obrtni zakon mnogo več samostojnih obrti, ki so ali ločene kot specialne panoge starih obstoječih obrti, deloma so pa novo urejene obrti.

S tem, ko smo obogatili v našem državnem zakonodavstvu z enotnim obrtnim zakonom in za tem z zakonom o srednje tehniških in moških obrtnih šolah („Sl. Nov. Kr. Jug.“ z dne 9. aprila 1932. št. 82. (XXXVI.) 238. — Službeni list Kraljevske banske uprave z dne 28. maja 1932. kos 42) je postal tudi absolventom imenovanih šol pogled v njih bodočnost jasnejši ter je odrejen v kolikor še ni spopolnjen z različnimi odredbami, katere slede obema imenovanima zakonoma.

Nakratko moramo radi pojmovanja pregledati, kdo je absolvent obrtne šole. Te delimo v dve vrsti po tipah šole.

V prvo tipo spadajo absolventi mosterskih-delovodskih šol; po raznih strokah v kolikor obstoje zanje posebni oddelki na obrtnih šolah. Po novem zakonu o moških obrtnih šolah more biti sprejet v to šolo le oni, ki je najmanj 17 let star, ki se je predpisno izučil obrti in opravil pomočniški izpit. Pouk na tej vrsti šol traja dve leti celodnevno. Na kraju je treba položiti završni izpit, katerega so pa oproščeni vsi dosedanj absolventi mosterskih-delovodskih šol, ki so absolvirali iste do leta 1932. in jim je ta izpit kot položen priznan.

V drugo tipo spadajo absolventi moških obrtnih šol. Učenec te šole more biti pa le oni, ki je najmanj 14 let star in je dovršil vsaj 2 razreda srednje ali meščanske šole ali pa šest razredov osnovne šole. Tudi absolventi teh šol morajo po štiriletnem celodnevem pouku položiti predpisani završni izpit. (Take šole v Dravski banovini trenutno ne obstoje.)

Glasom zakona o moških obrtnih šolah § 4. določi minister za trgovino in industrijo pravice in ugodnosti pri opravljanju mojsterskih izpitov, kot pri drugih specialnih izpitih za samostojno izvrševanje obrti na podlagi pravilnika, ki ga ima izdati na osnovi obrtnega zakona § 26. točka (4). Ta pravilnik pa še sedaj ni izdan, kljub temu, da so že odredene izpitne komisije in poslujejo. S čemer so najbolj prizadeti absolventi obrtnih šol.

V Dravski banovini je strokovno šolstvo lepo razvito in še tudi dokaj popolno ako upoštevamo današnji težak gospodarski položaj, ki nam zabranjuje izpopolnitev in modernizacijo našega obrtnega šolstva v primeri z zahtevami, ki jih stavijo poedine panoge in stroke v svrhu svoje tehnične izpopolnitve. Nbroj obrtno-nadaljevalnih šol, raznih tečajev ter mogočena Tehniška srednja in moška obrtna šola v Ljubljani nam dokazujejo, da imamo v Dravski banovini vsaj urejeno če že ne spopolnjeno organizacijo obrtnih učilišč.

Moška obrtna šola, katera je v Ljubljani priključena Tehniški srednji šoli nam je od svojega početka, t. j. delno od preje in pa od vseitve v današnje moderno zgradbo leta 1911. do danes izobrazila že nad 1000 absolventov v svojih oddelkih na način, kot preje omenjeno. Pod drugo tipo smo zgoraj omenili absolvente, ki so Ljubljansko moško obrtno šolo absolvirali pred vojno in to lesnih strok, kakršna je tedaj obstojala. Sedaj obstoje tile oddelki mojsterskih-delovodskih šol na moški obrtni šoli v Ljubljani:

Gradbena delovodska šola,
Strojna delovodska šola,
Elektrotehniška delovodska šola in
Mizarska in strgarska delovodska šola.

Učni načrti teh oddelkov so skrbno in večje sestavljeni, tako da prejme učenec v dveh letih dovolj izobrazbe ko položi završni izpit, kateri mu bo dajal na podlagi že omenjenega pravilnika tudi ugodnosti pri mojsterskih in drugih izpitih in ostale ugodnosti. Dejstvo je, da predelana snov na delovodskih šolah in pa završni izpit tvorita gotovo večjo količino znanja in težji preizkus kot pa so mojsterski izpiti predpisani z uredbami za posamezne stroke. Absolventi delovodskih šol so že sporazumno z zavodovim (TSS) vodstvom in potem svojih agilnih strokovnih organizacij pokrenili vse, da bodo upoštevalne delovodske šole v omenjenem pravilniku, ki ga bo predpisal minister za trgovino in industrijo tako, kot to njihovi izobrazbi pripada. To se pravi, da naj bo kot ugodnost priznana vsem absolventom delovodskih šol pri

mojsterskih izpitih oprostitev tozadevnega polaganja z ozirom na veliko težjo predelano snov in završni izpit. Posebno so prizadete nekatere panoge, na pr. elektrotehnična in strojna, katerim je odrejen premal delokrog po novem obrtnem zakonu. Ravnateljstvo TSS v Ljubljani je s svoje strani že ukrenilo vse potrebno, da se naj to ugodnost pri mojsterskih izpitih prizna. Dalje je pa dolžnost Zbornice za TOI v Ljubljani, da tudi ona s svoje strani to podpre in na merodajnem mestu skupno z ostalimi gospodarskimi zbornicami izdejstvuje čimprej pravilnik na podlagi obrtnega zakona § 26.

S takim pravilnikom bodo absolventi naših delovodskih šol vsaj malenkostno oškodovani za čas dveh let, ki so ga prebili v šoli, kateri je od vseh brez izjeme zahteval velikih materialnih žrtev, nimajo pa zato nobenih drugih ugodnosti, čeprav bi jim v primeri s tem gotovo pripadale. Končno pa moramo naglasiti tudi to, da so mnogi izmed absolventov, ki bi radi pričeli izvrševati samostojno obrt, vendar jim pa materialni razlogi zabranjujejo to, baš z ozirom na to, ker jih je že šolanje materialno zelo izčrpalo, potem naj bi pa še ponovno drago izpitno komisijo plačevali.

Uverjeni smo, da so vodstva TSS v Ljubljani in vodstva ostalih obrtnih šol v državi storili svoje, dolžnost pa je sedaj tudi vseh prizadetih gospodarskih zbornic, da pokažejo, koliko imajo čuta in smisla za oni obrtni naraščaj na čemer bo vsekakor slonela v najbližji bodočnosti naša obrt. Posebno skrb zato morajo pokazati lokalni gospodarski in drugi upravni činitelji v Dravski banovini s tem, da nudijo strokovno naobraženemu obrtniškem naraščaju s pravimi ugodnostmi koristi strokovnega šolstva. Ako se bo to posrečilo, bo to le v dobro obrtniškem naraščaju — obrtnemu stanu in še večjemu razmahu obrtnega šolstva v Dravski banovini in s tem vsemu narodnemu gospodarstvu.

I. M.

V vednost obrtništvu

Ker so bila načelstva zadrug in obrtništvu glede vprašanja o zbornicah v veliki meri nepravilno informirana o raznih merodajnih činiteljih, je vsled tega društvo Jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani pokrenilo, da se termin za sistem obrtniških zbornic v Ljubljani podaljša za 6 mesecev. Tozadevno smo vložili predlog na merodajna mesta, katerega tuji priobčujemo.

1. Poniči naj se vse dosedanje izjave in glasovanja, ki so se izvršila za skupne ali ločene zbornice.

2. Nova glasovanja naj se izvedejo na sledeči način:

Zadruga naj skličejo zborovanja s točko dnevnega reda vprašanje o sistemu zbornic, ter naj bi bila dolžna javiti:

a) politični oblasti, b) zbornici za TOI, c) Društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, d) če bi se gori imenovanih vseh naslovov ne povabilo, naj bi se zborovanje ne smatralo za veljavno.

3. Na zborovanju naj ima enako pravico neomejenega govora in dajanja vseh pojasnil pooblaščenec našega društva, kakor pooblaščenec zbornice za TOI.

4. Zabranjeno naj bo, da bi zastopnik zbornice za TOI fungiral kakor do sedaj na eni strani kot zastopnik oblasti in tako vplival na obrtništvu, na drugi strani kot agitator za skupne komore. Funkcija oblasti naj bo v tem primeru pridržana izključno zastopniku politične oblasti, da se bo na ta način obrtništvu lahko izjavilo za en ali drug sistem brez pritiska in vpliva.

5. Stroške za zastopnike obeh zainteresiranih strani naj nosi zbornica za TOI, saj smo vsi člani iste in vsi plačujemo prispevke za skupno zbornico brez razlike. Radi delne pocenitve stroškov pa naj bi odredba določala, da se v vseh krajih, kjer je dana možnost, vrši od več zadrug zbor na enkrat in v istem prostoru.

6. Termin pa naj bi se podaljšal od 9. marca še za 6 mesecev dalje za glasovanje pri organizacijah.

Mnenja smo, da bi se naj obrtništvu na svojih zborih priključilo našemu predlogu z zahtevo, da naj se tozadevni predlog posameznih zadrug odpošlje Kr. banski upravi v Ljubljani in ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu. To vsled reda in podkrepitve, ker nam je znano, da je tudi mnogo takih izjav prišlo od nasprotne strani, katere so bile po naših informacijah pridobljene nepravilnim potom. Na ta način bo mogoče dobiti oblastim pravilno sliko.

NAROČNIKI POZOR! V prihodnji številki „Obrtnika“ priložimo položnice in prosimo da nam potem istih nakažete naročnino.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani naproša tem potom vse one, ki še doslej niso vplačali zneska Din 13 za kolektor, da ta znesek čim preje nakažejo po prejeti položnici.

Veliko obrtniško zborovanje v Celju

Pod tem naslovom je prinesel ugledni list „Jutro“ z dne 17. pr. m. v št. 41 poročilo o obrtniškem zborovanju v Celju. Poročilo je bilo vsekakor objektivno ter smo bili zelo hvaležni za priobčitev tega. Tozadevno nepristransko poročilo pa gotovim gospodom iz poznane strani ni bilo po volji ter so odgovorili na istega v „Jutru“ z dne 19. pr. m. pod naslovom „Resnost pri obravnavanju obrtniških vprašanj“ s podpisom g. Rebek-a, kar pa prinaša tudi sedaj zadnji „Obrtni vestnik“. Na imenovani članek sem si dovolil pojasniti v „Jutru“, kateri list pa do danes moglega pojasniti še ni priobčil, ne vem iz kakšnih razlogov ter si dovoljujem sledečo ugotovitev priobčiti na tem mestu:

Slovensko obrtništvu nikakor ne smatra vprašanje zbornic že za končno veljavno rešeno, ker je bilo ponajveč ravno od poznanih gospodov skozi 2 leti zapeljano, od katerih bi moralo dobiti točnih pojasnil. Nj se pa povedalo obrtništvu pravega stanja in razpoloženja obrtništvu v ostalih banovinah.

Hoče se uveljaviti nbroj na nepravilen način pridobljenih izjav za skupno zbornico; nasprotno se pa ni vpoštevalo izjav za ločeno zbornico. Vsled tega dejstva želimo podaljšanje roka o glasovanju, katero naj se vrši nepristransko in brez pritiska z ene ali druge strani. Z naše strani nismo lovili obrtništvu pod kakšno drugo krinko n. pr. šušmarstva itd. za ločeno zbornico ter smo igrali vedno odprto, kar tudi v bodoče hočemo. Zavedamo pa se, da nam vse lepe resolucije toliko časa ne bodo zadosti pomagale, dokler ne bo strujena v prvi vrsti skupna obrtniška in gospodarska fronta v naši celji državi.

Kdo bega obrtništvu, na tem mestu ne bom povdarjal, ker to vem jaz, vedo gg. pisci zadnjega članka in ve tudi obrtništvu. Pripominjam samo to, ako bi se nalagala razpoložljiva gotovina, ki je naložena iz raznih institucij, kjer imajo tudi gg. svoje besede, namesto v druge zavode v Znanstveno banko, bi bilo s tem dejansko pomagano na obrtniških kreditih. Zadržne omenjam samo vsled poznane demagoške kritike raznih gospodov. Pisava omenjenega članka mi je zelo dobro poznana in celo ne morem verjeti, da bi bil podpisani v celoti avtor omenjenega članka. Vsled tega vprašam gg. tam okrog, kaj smatrajo dejansko za stvarno delo v prid obrtništvu? Ali morda dolgovozne razprave o šušmarjih, raznih resolucijah i. t. d.? Saj za to bi po mojem mnenju morala zadostovati enostavna vloga prizadete družbe na merodajno oblast, kar bi moralo veljati, ker je to že tako poznana stvar, o čemur je že vsak obrtnik, vse organizacije, oblasti in tudi zbornica ter mislim, da so odveč samo dolgovozne debate; pač pa naj se izvrše dejanja. Dejavanja pa bodo mogoča le takrat, kadar bo obrtništvu res stvarno predstavljalo svojo samostojno gospodarsko celoto v celi državi, v nasprotnem slučaju pa obrtništvu ne koristijo vsa združenja, okrožni odbori in dolgovozne brezplodne debate na zborovanjih.

Dalje podajam še sledeče v resen prevdarek staremu borce M. M. za obrtni razvoj na njegov članek v „Obrtnem vestniku“. Ali gospodu piscu ni znano, da je glavni rušitelj obrtniške skupnosti vendar v vrstah „Obrtnega vestnika“! Kako velikega pomena bi bilo to za vse obrtništvu, če bi delali mi vsi z roko v roki na splošnem sporazumu jugoslovanskega obrtništvu, kar mi sedaj že 2 leti zadosti glasno in jasno propagiramo. Če to storite, potem vam bo lahko ves svet priznaval, da ste sledili vzgledu male antante. O dosled-

nosti gospodov okrog Obrtnega društva in „Obrtnega vestnika“ ne bom danes govoril, kajti to sem vam že nešteto krat napisal, ker upam, da je tudi gospodom okrog „Obrtnega vestnika“ in njegovim čitateljem dobro znano, kako so ugledni člani nedosledno menjavali svoje prepričanje in podane izjave, vsled katerih mislim, da lahko trdim, da je bilo v precejšnji meri prikrajšano celotno jugoslovansko obrtništvo, posebno pa še slovensko obrtništvo.

Lovro Pičman.

Sodavičarska obrt

Novi obrtni zakon je za proizvajalce umetnih vod — sodavičarjev — nejasen. Po tem zakonu je vezana imenovana obrt na rokodelsko z dovolilom (koncesijo).

Ker pa je nastalo med tem mnenje, da je navedena obrt v novem obrtnem zakonu druga, je to napačno naziranje, ker drugih proizvajalcev umetnih rudninskih vod ni in so to le sodavičarji. Kako se drugod tozadevno izvaja zakon o imenovanem obrtu, priobčujemo dopis iz avstrijskega strokovnega lista, katerega prinašamo v dobesednem prevodu.

„Nedovoljeno izdelovanje soda vode — Trgovinsko ministrstvo je poslalo deželni oblastem odlok od 24. 6. 1932., št. 60.046/32/III/C, sledeče vsebine:

„Po semkaj došli poročili se je zelo razširilo zakonito izdelovanje sodavode potom takozvanih patent-aparatov za izdelovanje sodavode. — Ti aparati omogočajo v zvezi z vodovodom in z bombno ogljikove kisline povsod, kjer je vodovod izdelovanje sodavode. Vsaka restavracija, kavarna, bufet, vsaka slaščičarna si more preskrbeti ta patent-aparat in ga priklopiti na vodovod.

Radi enotnega postopanja v tej zadevi sporoča trgovinsko ministrstvo sledeče:

Izdelovanje sodavode, in sicer tudi to z navedenim patent-aparatom je koncesionirana obrt po ministrski naredbi od 29. novembra 1910, drž. zak. št. 212, dalje po § 22, št. 35. obrtnega zakona za Slovaško in Karpatsko Rusijo od 10. oktobra 1924, št. 259. Vsak, kdor se s tem izdelovanjem bavi kot obrtni, potrebuje za to predmetno koncesijo (da to dovoljenje doseže, mora dokazati strokovno usposobljenost). Po navedeni ministrski naredbi od 26. 5. 1925, št. 105, § 1., XIV. odstavek, je treba posedovati tudi primeren obrtni prostor.

Pri podelitvi tega dovoljenja se morajo poleg tega vpoštovati tudi krajevne razmere. V vseh slučajih, kjer se dožene neupravičeno izdelovanje sodavode, se mora proti krivcem po kazenskih predpisih obrtnega reda, oziroma obrtnega zakona, če treba tudi z uporabo prisilnih sredstev po § 152. obrtnega reda, oziroma § 250. obrtnega zakona energično postopati.

O tem je obvestiti vse obrtne oblasti I. instance in jih istočasno pozvati, da se po tem navodilu strogo ravnajo.“

Zadruga sodavičarjev za dravsko banovino v Ljubljani je tozadevno v svrhu zaščite svoje obrti poslala tudi ministrstvu za Trgovino in industrijo v Beogradu tozadeven dopis, ki se glasi:

„Zakon o obrtih od 5. novembra 1931 se glasi med drugim, da so izdelovalci umetnih rudninskih vod — rokodelci. Rokodelski obrt § 23, t. 78 ter da je proizvajanje umetnih rudninskih vod obrt, za katero je potrebna dovolitev § 60, t. 5.

Ker je umetna mineralna voda takozvani sifon in pokalice ter razne limonade so to sodavičarski izdelki, prosim podpisana zadruga naslov, da pripozna v Zakonu o obrtih navedeni dve točki, kateri naj se pripozna, da sta istovetni.

To naj se smatra kot upravičeno in potrebno. Od leta 1910. do leta 1932. je veljal v Dravski banovini zakon, da je za izdelovanje sodavičarskih izdelkov potrebna praksa 3 let ter je bila obrt vezana na dovolitev (koncesijo).

V Dravski banovini smo izdelovalci umetnih rudninskih vod (sodavičarji) glede higijene, kvalitete in reda med prvimi v državi, kar se je pa moglo doseči le s prakso v navedenem smislu.

Ako bi se način izvrševanja tega obrta predrugačil, bi to za nas v Dravski banovini pomenilo veliko nazadovanje v tej stroki.

In kar je koristno za nas, je koristno tudi za vse pokrajine v celi Jugoslaviji.

V Dravski banovini imamo Udruženje, katero je bilo ustanovljeno leta 1902. To udruženje šteje 85 članov in tudi toliko obratov; v tem Udruženju mora biti vsak sodavičar, in se po večini vsi preživljamo samo s tem obrtom, ker le na ta način morejo oblasti zahtevati od nas red v vseh oziirih. Želja nas samih je, da se dvigne po celi državi sodavičarski stan, kar bo v splošno korist naroda in države. In to se bo doseglo, ako postane za vse izdelovalce umetnih rudninskih vod izvrševanje te obrti dopustno le s pridobitnim dovolilom.

Glede naziva, kako se nas imenuje, nam je vseeno: ali smo izdelovalci umetnih rudninskih vod ali sodavičarji, glavno je, da se vzpostavi red, ker le potom reda in enotnosti bo mogoče spopolnjevati stroko, da bomo enaki z drugimi državami.

Ljubljana, februarja 1933.

Emil More, s. r.
t. č. načelnik.

Velika obrtniška razstava v Zagrebu

Že v zadnji številki „Obrtnika“ smo sporočili, da bomo o vseh podrobnostih in tekočem sproti objavili, kako stoji stvar z veliko obrtniško razstavo v Zagrebu.

Obrtniška razstava se vrši od 27. maja do 6. junija 1933 v prostorih zagrebskega velešestja. Vsi razstavljalci, kateri bodo zahtevali posebne prostore, v katerih bodo razstavili svoje izdelke, bodo plačali za m² prostora 100 Din. Ostali razstavljalci, ki bodo razstavili samo en predmet ali več predmetov ter ne bodo reflektirali na poseben prostor, temveč na skupno razstavo s sorodnimi strokami, bodo plačali za tak prostor 200 dinarjev, ako ne bodo njihovi predmeti zavzeli več prostora.

Razstavljalci, ki bodo razstavili svoje izdelke pa so izven mej mesta Zagreba in bodo pri prevozu izdelkov uporabili železnico, imajo ugodnost na ta način, da bodo za izdelke, ki so zanje plačali do Zagreba polno vožnjo, mogli iste brezplačno vrniti nazaj. Vsi razstavljalci bodo mogli prodati svoje izdelke na licu mesta tako, da bodo kupci prevzeli to blago poslednji dan razstave. Poleg tega bodo razstavljalci popolnoma svobodno lahko sklepali naročila s posamezniki in trgovci brez doplačila kakršnekoli provizije za prireditelje razstave.

V zneskih, katere bodo razstavljalci plačali za njih odredena mesta, so vključeni že tudi vsi stroški, ki so v zvezi z razstavo, tako n. pr. razsvetljava, dekoracije, preoblečenje izložbenih prostorov z juto, barvanje po želji in v skladu z izložbenimi izdelki, potrebni napisi za posamezne predmete in izdelava vseh glavnih napisov za skupne razstavne prostore, dalje čuvarina, zavarovanje proti požaru in tatvini; propaganda za prodajo razstavljenih predmetov, tiskovine itd.

Iz tega se razvidi, ako se izračunajo ogromni stroški, ki so v zvezi z razstavo za poedinega obrtnika, da bodo presejali dohodek, ki bo vplačan za razstavne prostore. Z eno besedo: razstavljalci bodo z zneski, ki jih bodo plačali za prostore, le deloma plačali stroške, katere bodo imeli prireditelji s tem, da bodo uredili razstavo in plačali vse potrebno.

Zato je dolžnost vsakega naprednega obrtnika, da sodeluje na tej razstavi. Želja razstavljalcev pa je, da naj bi po možnosti razstavili obrtniki dravske banovine pred vsem ključavničarske, instalaterske, električne in druge izdelke. Razume se, da samo domače izdelke. Po dosedanjih prijavah bo najbolje zastopana mizarska stroka, vendar pa bi bilo dobro, da bi bile na razstavi prikazane tudi poedine skupine vseh obrtniških izdelkov.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani prosi vse obrtnike, posebno pa še specialiste gotovih strok in imejtelje gotovih patentov za obrtniške izdelke, da razstavijo svoje predmete. Vse podrobne informacije se dobe pri Društvu v Ljubljani, kamor se obračate za vsa pojasnila in navodila, katera vam brezplačno preskrbi.

Geslo prireditve je: „Razstavljajte in kupujte samo domače izdelke.“

»Društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani«

Boh. Bistrica. V nedeljo, dne 12. februarja se je vršil v restavraciji „Kos“ v Bohinjski Bistrici sestanek tamošnjega obrtništva v svrhu ustanovitve podružnice Društva jugoslovanskih obrtnikov.

Uvodoma je tovariš Franjo Konič kot sklicatelj pozdravil vse navzoče, posebej pa še zastopnika srezkega načelstva dr. Erkerja in tovariša Jana, predsednika podružnice na Bledu. Na kratko je omenil smoter in potrebo organizacije obrtništva ter apeliral na navzoče za vstop in delovanje v podružnici.

Zatem je tovariš Jan prisrčno pozdravil vse navzoče ter v svojem pestrem govoru nanizal natančnejši pomen in smisel obrtniških prostovoljnih organizacij. Tovariš Jan je pojasnil vse ugodnosti, ki izvirajo od društva na Bledu in najnost ustanovitve podružnice za Bohinj s sedežem v Bohinjski Bistrici, vzpodbujajoč navzoče z lepimi besedami za vstop in vztrajno delo v organizaciji, kar je v prvi vrsti v interesu posameznikov in v korist celega obrtnega stanu, je s pozivom „Le v enotnosti je moč“ končal svoj govor.

Nato je bil soglasno izvoljen naslednji pripravljalni odbor:

Predsednik: Franjo Konič, kolarski mojster, Bohinjska Bistrica.

Tajnik: Franjo Stojkovič, ključavničarski mojster, Bohinjska Bistrica.

Blagajnik: August Rozman, ključavničarski mojster, Bohinjska Bistrica.

Odborniki: Albin Podbevšek, čevljarški moj-

ster, Bohinjska Bistrica; Jensko Ivan, mizarski mojster, Bitnje; Franjo Gašperin, mizarski mojster, Češnjica.

Po volitvah so bila stvarno obravnavana še razna pereča obrtniška vprašanja.

Po izčrpanem dnevnem redu je tov. predsednik, pozivajoč k vztrajnemu delu in zahvaljujoč se tov. Janu za podatke in pojasnila, zaključil dobro uspeši sestanek.

Ljubljana. Občni zbor Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani (centralne) se vrši v nedeljo, dne 26. marca t. l. ob 9. uri dopoldne. Kraj bo sporočen pozneje. Na predvečer občnega zbora pa priredi društvo na čast delegatom podružnic, ki se udeležijo občnega zbora, pozdravni večer. Opozarjamo na ta pozdravni večer že sedaj vse ljubljanske obrtnice in obrtnike. Pozdravni večer se ne vrši na predvečer praznika sv. Jožefa, temveč nepreklicno v soboto, dne 25. marca zvečer.

Moste pri Ljubljani. V sredo dne 8. marca t. l. se je vršilo v restavraciji Košak v Mostah obrtniško zborovanje, na katerem so obrtniki izvolili pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice za občino Moste in okolico. Sestanka se je udeležilo preko 60 obrtnikov, moščanski župan g. Seme, policijski komisar g. Ramovš ter funkcionarji centralnega društva iz Ljubljane z g. Košakom na čelu.

G. Košak je v imenu centralnega društva otvoril zborovanje ter pozdravil navzoče obrtnike in obrtnice in oprostil zadržanega predsednika tov. Pičmana, kakor podpredsednika g. Simenca, ki je bolan. V svojih uvodnih besedah je navzočim pojasnil pomen in namen idej, ki jih zastopa Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani. Predvsem je namen Društvu, da dvigne obrtniško zavest ter pribori obrtništvu vpliv na merodajnih mestih, da se obrtnika pozna tudi tedaj, ko se soočijo o njegovem dobrobitu, kajti le na ta način, da se ga bo upoštevalo tudi kot pozitivnega faktorja, ki doprinaša v prid skupnosti svoje žrtve, bo zadovoljen, samo da prejme to, kar mu pripade.

G. Pavčič je posebno povdaril potrebo, da nastopamo obrtniki vedno in v vseh vprašanih skupno in enotno ter da drug drugemu pomagamo. Dokazati moramo naš nasproti kakor govorimo naši nasprotniki, ki nam pravijo, da nismo zmožni voditi sami svoje obrtniške politike in svojih ustanov. To ni resnica, če si moramo sami služiti svoj kruh, bomo znali tudi prislužene dinarje tako obrtni, da bo prav. Pri tem pa ni potrebno, da bi nam neobrniki diktirali, kam naj svoj denar damo, glavno je, da mi obrtniki naše glavnice tako naložimo, kakor nam to bolje ugaja.

Zatem je tajnik centralnega društva g. Kunstler prečital podružnična pravila, katera so navzoči sprejeli in jih je tudi takoj podpisal sledeči novo izvoljeni pripravljalni odbor: gg. Pavčič Pavel, tesarski mojster; Učakar, čevljarški mojster, Piller, krojaški mojster; Doyč, mizarski mojster; Bačnik, kamnoseški mojster; Godič, slikarski mojster; Vostner, kleparski mojster; Narbeshuber Karol, elektrotehniški mojster; gđč. Krajnc, šivilja; Pintar, brivski mojster; Videmšek, pekovski mojster; Keber, mesarski mojster in Matko, kovaški mojster.

K besedi se je nato prijavil tudi g. župan, ki je med drugim povdarjal tudi to, da se do sedaj ni zbralo v mostah še nikdar toliko obrtnikov k složnemu delu na stanovsko gospodarskem polju, kar je pojav, ki bo privedel obrtnike v boljšo bodočnost. Ni glavno če se obrtnik udeležuje samo v svoji delavnici temveč je potrebno, da pazi kaj se dela tudi z njegovo zakonodajo in kako se sploh v ostali javnosti dela za obrtnika. G. župan smatra, da je prišlo obrtniško prebujenje njegove samozavesti 5—10 let prepozno. Za izbrane besede je prejel g. župan od navzočih toplo odobravanje.

Govorili so še g. tajnik Kunstler o moister-skem zavarovanju in davkih, g. Košak o gospodarskih zbornicah, g. Vidmar Karol o Zanaški banki. Naslednji pa g. Vostner, ki je med drugim dobro povedal, da je med obrtniki velika napaka to, ker se eden drugega zaničujemo, sovražimo ter stanovsko omalovažujemo. To je glavni vzrok večini tožbam in stanovski cepljenosti ter povod umazani konkurenci, toda dobiček od vsega tega pa imajo neobrniki, ki vse to na razne načine pospešujejo.

G. Košak se je končno zahvalil vsem navzočim za obilno udeležbo ter jih pozval, da zbirajo člane za svoje društvo tako, da bodo prišli vsi obrtniki iz Most in okolice že kot člani na Ustanovni občni zbor podružnice, kateri bodo po vsej verjetnosti že v mesecu aprilu ter s tem zaključili dobro uspešno zborovanje.

Vse naročnike »Obrtnika«, ki prejema list, pa ga še niso plačali, prosimo, da to čimpreje store, ker se ta obrtniški list vzdržuje samo z naročnino brez drugih podpor.

Časopisi in literatura

„Zanatlija“ (Beograd) št. 10. z dne 5. marca 1933 prinaša aktualne članke, kakor „Pakt Male Antante“, „Kapitalizam i planska privreda“, „Zanatlijski muzej“, „Problem besposlice i izvodjenje javnih radova“, „Anomalije Okružnih Ureda, na koje se naše male zanatlije žale“, in druge manjše stvari in obvestila.

„Orbnički Vjesnik (Zagreb) št. 10. z dne 4. marca 1933 prinaša aktualne članke, kakor „Program rada zanatske komore u Zagrebu“, „Pomozimo si sami! (osnutak zanatske štedne i kreditne zadruge u Zagrebu)“, „Tko je kriv našoj krizi“ ter razne drobne in savezne vesti.

„Obrtniški Glasnik“ (Ljubljana. Glasilo zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani) št. 1/2, 1. 1933., prinaša aktualne članke, kakor „Poročilo o delovanju zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI“, „Plenarna seja Zbornice za TOI v Ljubljani“, „Seji obrtnega odseka in uprave Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani“, „Priprave za mojstrski izpit“, „Nov krojni kot za obleke“, „Baker in voda“, „Ali so potrebni tečaji“, „Pripomočki za vzdrževanje ostrine orodja“, „Pravilna razsvetljava v delavnici“, „O modernih pekarnah“, „Nekaj o kalkulaciji za avtogeno varjenje“, „Pleskanje z emulzijskimi barvami“ in druge obrtnopravne zadeve.

Razno

V Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 5. marca občni zbor Združenja trgovcev v Ljubljani, na katerem so zborovalci ostro obsodili omalovaževanje gospodarskih stanov.

V Slovenijo prispe potujoča kmetijska razstava, katera se sedaj nahaja v Sremu. Iz Srema, kjer bo ostala par dni, bo odpeljana v hrvatske kraje, nato pa v Slovenijo, kamor prispe začetku julija.

Pretekli teden je v Beogradu posetila deputacija absolventov delovodskih šol v Ljubljani pod vodstvom g. poslance, direktorja Krejčija razne oddelke ministrstva za trgovino in industrijo, kjer je intervenirala v prid absolventom zgoraj imenovanih šol.

V Beogradu se je vršilo veliko zborovanje krojačev o krizi krojaškega obrta. Zborovanje se je vršilo v dvorani „Obrtne zbornice“ v Beogradu ob številni prisotnosti članov krojaške zadruge.

V ponedeljek je bil končan proces in izrečena obsodba pred sodiščem za zaščito države v Beogradu napram bivšemu poslancu Brodarju in tovarišem.

V soboto, dne 4. marca se je vršil obrtni zbor delničarjev Narodne banke v Beogradu, na katerem je prišlo do incidentov in nastopov vsled delovanja nekaterih članov uprave.

Središnji savez hrvatskih seljačkih zadruga je v težki finančni krizi, ker je mnogo njegovih pozitivnih gospodarskih delavcev izstopilo iz uprave.

V Splitu se je vršila v nedeljo 5. t. m. skupščina tamošnje združbe, katero sedaj sestavljajo vse obrti razen pekovski. Po drugih poročilih je bilo enoglasno sklenjeno zahtevati čimprej izdajo uredbe o samostojni obrtni zbornici v Splitu.

Udruženje trgovcev v Sisku je imelo dne 5. t. m. glavno skupščino, kateri je prisostvoval generalni tajnik skupne zbornice dr. Cuvaj, na kateri so po dolgi debati sklenili z absolutno večino glasov delitev skupne zbornice ter zahtevali ustanovitev svoje trgovske zbornice.

Izredna skupščina varaždinskih trgovcev je sklenila v nedeljo dne 5. t. m., da ostane Zbornica skupna, vendar pa pod pogojem, da bodo imeli trgovci v skupni zbornici 38 mandatov, industrijci 18, gostilničarji 6 in banke 6 mandatov.

Trgovci v Petrinji so imeli zborovanje, na katerem so se soglasno izrekli za svojo ločeno trgovsko zbornico vključno naporom zastopnika skupne zbornice iz Zagreba, da bi to onemogočil.

Naš izvoz je v mesecu januarju zelo porastel, a uvoz znatno padel.

Čikaški župan Čermak je podlegel poškodbam, ki jih je zadobil ob priliki atentata na ameriškega predsednika Roosevelta.

V nedeljo, dne 5. marca so se vršile državno-zbornske volitve v Grčiji, kjer je zmagala dose-danja opozicija na čelu z g. Caldaris, ki je novi premier.

V Nemčiji so se vršile v nedeljo, dne 5. marca t. l. volitve v državni zbor, kjer je prejela stranka sedanjega kanclerja Hitlerja absolutno večino.

Na Francoskem je iznašel neki študirajoč me-nih akumulator, ki deluje brez tekočine in ga imenujejo jodov električni akumulator. Kot elektrolit pride v poštev nevtralna cinkova sol, ki ne sulfatizira in ne razvija nikakih plinov ter ne nastaja tudi nikaka kemična reakcija. Za sedaj se akumulator napravi la je v okrogli obliki, in sicer stoji v sredini ogljena palica, obdana od porozne diaphragme. Ta zdrob je obdan s cinkovim plaščem, ki tvori drugo negativno ploščo. Vse je pa uklenjeno v izolirno maso. Dno akumulatorja je

cinkova plošča, ki je istočasno odvod električnega toka. Elektrolit je jodocink. Napetost celice je konstantno 1,2 volta in toliko tudi, če je akumulator prenapolnjen.

V Essenu so otvorili šolo pod imenom „Lewakurs“, v kateri uče zidarji, betonski delavci, tesarji itd. inženjerje in dijake visokih šol, kako se dela praktično.

Če se spravi jestvine pod kozarec črne ali zelene barve ostanejo nepokvarjene. Pod kozarcem vsake druge barve se pa pokvari, ker prodirajo skozi vse druge barve svetlobni žarki.

Vsebanovinski obrtniški zbor

(Konec.)

4. Kovinarska stroka: Tukajšnja Drž. moška kaznilnica ima dobro urejeno delavnico za vsa kovinarska dela, ter prevzema poleg vseh manjših ali večjih domačih potrebščin po večini stavbena dela. Za vse one stavbe, kjer je kaznilnica izvršila stavbo hiše in mizarska ter slikarska in pleskarska dela, izvrši tudi še kovinarska dela.

V tej smeri kakor nam škoduje kaznilnica, nas odškodujejo tudi delavci drž. železnice, ki v prostem času šušmarijo tudi v naši kovinarski obrti. Tako je neki ključavničar, nastavljen v delavnici drž. železnic v Mariboru dobavl pred kratkim 10 komadov kompletnih štedilnikov za razne stavbe.

5. Tapetniška stroka: Kakor vsem ostalim strokam škoduje tudi naši stroki delavnica v tukajšnji drž. moški kaznilnici. Državni uradniki in uslužbenci kateri imajo fiksne plače si po večini vsi naročujejo svoje potrebšchine za tapetniška dela v tukajšnji drž. moški kaznilnici. Tapetniška delavnica v moški kaznilnici je ravno tako obširna in velika, kakor delavnice vseh ostalih strok, ter v isti izmeri škodujejo našemu izčrpanemu obrtništvu in delavstvu.

6. Zidarska stroka: Kakor že v gorenjih točkah navedeno in obrazloženo, sprejema in izvršuje tukajšnja moška kaznilnica vsa zidarska dela, ki jih izvršujejo v svoji režiji s svojimi kaznjenci. V južnem delu Maribora, kjer so v zadnjih letih nastale cele naselbine novih stavb, je drž. kaznilnica izvršila najmanj 20% vseh stavb, a to ševeda ne le stavbe, temveč tudi vsa ostala dela, ki spadajo k stavbi, kakor mizarska, slikarska in ključavničarska. V dokaz bi lahko navedli domala vse stavbe, ki jih je izvršila moška kaznilnica, pismenih računov za stavbe pa nam ni mogoče dobiti v roke.

7. Knjigoveška stroka, katera je ravno odvisna od dela raznih uradov, zavodov in društev, je mogla v zadnjih letih konstatirati, da so državni uradi, kakor tudi posamezniki dajali svoje potrebšchine v izdelavo knjigoveški delavnici tukajšnje drž. moške kaznilnice. V mnogih slučajih so prišla knjigoveška dela, izvršena v kaznilnici v popravno privatnemu knjigovezu, ter nam je na ta način po potrebi tudi mogoče dokazati naše trditve osebno ali s pričami.

8. Čevljarška stroka: V čevljarški delavnici tukajšnje drž. moške kaznilnice zaposluje skozi deset let vedno okoli 40 čevljarških kaznjencev, ki so polno zaposleni. Stranke z naročili se sprejemajo le ob petkih in torkih, ob teh dne pa je takšna gneča, da je treba po dve uri čakati, predno se pride na vrsto. Za izdelavo par novih čevljev je treba čakati 14 dni, kar dokazuje, da kaznjenci v čevljarški delavnici ne morejo sproti izvrševati svojih naročil. Uslužbenci kaznilnice pa morajo baje čakati po cele mesece, predno dobijo svoje čevlje, to pa najbrže za to, ker se pri domačem delu manj zasluži. Naročila se sprejemajo od vsakogar.

Končno so člani goraj navedenih strok na svojih shodih sklenili, zaprositi za zaščito trgovsko zbornico pred množestvilnimi šušmarji, kateri se rekrutirajo iz raznih državnih uslužbencev, privatnih nastavljenecv, tovarniških in drugih delavcev, ter ogrožajo obstoj rednih obrtnikov, ker je šušmarjev dvakrat toliko, kakor je rednih obrtnikov. Vse opozoritve oblastim, ki so združbam nikov. Vse opozoritve oblastim, ki so združbam po točki 2, odst. 1, § 362 zakonito naložene, so pa ostale brezpredmetne.

Poleg vsega navedenega zaposlujejo nekatere tvrdke inozemce pod neopravičeno krinko specialnega delavca in na ta način zapostavljajo naše dobro kvalificirano obrtništvu in delavstvu. Vsled tega zahtevamo sledeče:

1. V kaznilnici naj bi se izvrševali izdelki, kateri se v mnogih slučajih uvažajo iz inozemstva za državni erar, dela ki spadajo pod domačo industrijo, posebno tekstilno industrijo za izdelovanje Nadalje naj bi se pritegnilo eniatxeniatx nje jute in platna za kazenske obleke in perilo itd. Nadalje naj bi se pritegnilo kaznjence k poljedelskemu delu, regulacijam rek, gradnji državnih in občinskih cest, za kamnolome, za izdelovanje kock, pripravljanje gramoza, drobljenje kamena itd. Obrtništvu in obrtniško delavstvu pa naj bi se oprostil izvrševanja kuluka.

2. V drž. železniški delavnici v Mariboru naj se zopet uvede celodanska služba, na drugi stra-

ni pa se naj temu delavstvu strogo zabrani prosto šušmarjenje v obrtniške stroke.

3. V svrhu odprave šušmarstva naj ukrenejo merodajne oblasti vse potrebno, da se redno obrtništvu zaščiti. Tako se naj šušmarja, ki ne more dokazati nikake zaposlitve, nadalje obrtnika, kateri krije s svojo obrtno pravico šušmarja, strogo kaznuje, prvega z zaplembo njegovega orodja, drugega z odvzetjem obrtne pravice. Obrtniške združbe naj dobe večji upliv pri zasledovanju šušmarjev, to je, da imajo pravico soodločevanja pri kaznovanju.

Ker je obrtniški stan temelj vsega napredka, torej tudi industrijalizaciji, naj se upošteva saj v toliko, da se mu zaščiti njegove pravice, potem se bodo tudi brez nadaljnjega zavedali svojih dolžnosti, katerih pod sedanjimi razmerami izpolnjevat ne morejo. Obrtništvu je danes vsled prekomerne konkurence obubožalo, da ne more izpolnjevati svojih dolžnosti napram državi, ter prenašati težkih bremen davka, katere mu ista nalaga. 75% obrtnikov v Mariboru stoji pod sodno ali davčno eksekucijo, ker ni možno plačevati svojih dolgov in svojih državnih in občinskih obveznosti.

Obrtništvu se je vsesplošno strinjalo z izvajanjem govornika ter zahtevalo odpomoči od merodajnih oblasti. G. predsednik se zahvali g. Reicheru ter preide na naslednjo točko: Obrtniški tisk. S tem je poročilo v zboru 4. septembra 1932 končano.

Dobave in licitacije

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave krogličnih ležajev. —

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave orodja za sedlarje. —

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave 1 ročične osi. —

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave 300 plošč železne pločevine. —

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov podložnih plošč, 270 kg vijakov z maticami, 200 komadov vezi za tračnice. —

Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 13. marca t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg tračnikov in 5000 kg olja za mazanje jamskih vozičkov; do 20. marca t. l. glede dobave 1 osovine, 230 m nosilcev, 18 plošč valjanega železa, 1000 m jeklenih vrvi, 500 m platnenih cevi in 10.000 kg kalcijevega karbida. —

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave vijakov, pil, pločevine, kovanih žebeljev itd., ter glede dobave žarnic in drugega električnega materiala. —

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. marca t. l. ponudbe glede dobave 25.500 kg pšenične moke in 1000 kg kave; do 16. marca t. l. pa glede dobave delov koles, 200 m svinčenega kabla in 50 m³ bukovih hlodov. —

Direkcija državne železarne Vares-Majdan sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave pil in žal za kovino. —

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov žarnic. —

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave kolov. —

Direkcija pomorskega prometa v Splitu razpisuje naslednje ofertne licitacije: dne 27. marca t. l. glede dobave jambora; do 29. marca t. l. pa glede dobave tiskovin. —

Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu razpisuje naslednjo ofertno licitacijo: do 30. marca t. l. glede dobave 2 električnih motorjev. —

Uprava ekonomskega oddelka državnih monopolov Beograd razpisuje naslednjo ofertno licitacijo do 31. marca t. l. glede dobave 1.000.000 komadov novih jutastih vreč. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). —

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Upravi Druške stalne vojne bolnice v Ljubljani licitacija glede dobave mesa, mleka in kruha za čas od 15. marca t. l. do 15. julija t. l. —

Dobava drv. Dne 18. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave 20.000 m³ drv. —

Obrtniki, obrtnice! Čitajte, priporočajte in razširjajte naš list, ki zastopa prave obrtniške težnje!

Tiskali J. Blasnik naasl., Unverzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.